

הטיפול בגינת הנוי הפרטית

דעת

אתר לימודי יהדות ורוח

www.daat.ac.il

הפרקים הבאים נועדו להנחות את הגנן החובב ובעל גינת הנוי הפרטית כיצד יש לטפל בגינה בשנת השמיטה.

הקדמה

"מי שטרח בערב שבת – יאכל בשבת". כדי להימנע מבעיות רבות ומיותרות באחזקת גינת הנוי במשך שנת השמיטה מומלץ מאוד להעריך לפני השמיטה כראוי.

פרקים א' וב' בתחילת חוברת זו עוסקים בהרחבה בפרוט המלאכות אשר יש לבצע לפני שנת השמיטה. ביצוע מדויק של הנחיות אלו עשוי כאמור "לחסוך" שאלות ובעיות רבות במהלך שנת השמיטה הבעל"ט, וגם לאפשר לנו להנות מגינת נוי נאה המרחיבה דעתו של אדם.

פרק א'

טיפול בעצים ושיחים

השקיה, דישון, טיפול בעשביה וגיזום

- א. השקיה לצורך קיום הצמחים – מותרת. מן הראוי להמנע מהשקיה שמטרתה לתוספת הצמחה.

לכן יש להשתדל למעט קצת בהשקיה לעומת כמות ההשקיה הניתנת בשנה רגילה ולהגדיל קצת את מרווחי ההשקיה.

יש להשקות מיד כאשר מופיעים סימני צימאון בעצים ושיחים ואין צורך להמתין עד שיופיעו סימני התיבשות ממשיים (כיון שאז כבר נגרם נזק ממשי לצמח).

סימני צימאון כגון "התקפלות העלה" בשעות אחה"צ המאוחרות מהווים סימן למחסור במים אולם "כמישה חולפת", בשעות החום אינה מהווה בהכרח סימן לחוסר מים ממשי אלא זמני בלבד ואז אין עדין צורך בהשקייה.

ב. דישון

במרבית המקרים, דישון מסודר ומתאים לפני שנת השמיטה יספיק ולא יהיה כלל צורך בדישון במשך שנת השמיטה. ובפרט דישון בדשנים אטיי-שחרור וזבלים אורגניים (קומפוסט) אשר מתפרקים באיטיות ומספקים לצמחים את צרכיהם במשך כל השנה.

ג. טיפול בעשביה

1. עשביה רב שנתית כגון יבלית וכדו' — יש לטפל בה לפני שנת השמיטה.

עשביה חד שנתית במידה ואינה "משתלטת" על הגינה אלא מהווה רק פגם אסתטי עדיף שלא לנכש אותה. עשביה הפוגמת באופן ניכר במראה הגינה או שמהווה תחרות ממשית לצמחי הגן יש לכסח אותה מעל פני הקרקע או לרססה בחומרים מתאימים.

ד. גיזום עצים ושיחים

1. יש לבצע לפני שנת השמיטה.

2. גיזום שמטרתו שמירת הצורה הקימת של הצמח בלבד מותר בתנאי שהצמח בוגר ואין הגיזום גורם להצמחה. לפיכך מותר לגזום גדר חיה בוגרת "מלאה" וכן "שער" וכד'. אולם אסור לגזום גדר חיה צעירה אשר גיזומה גורם לצמיחה של ענפים חדשים אשר ממלאים את חלליה.

3. גיזום ענפים המפריעים ליד מדרכה או בקרבת חוטי חשמל וכד' וכן גיזום סכך לסוכות מותר ובלבד שיהא ניכר שאינו גוזם לצורך הצמחת האילן. (יש להקפיד בזמן גיזום סכך שלא לפגוע באילנות ולהשחיתם).

פרק ב'

הטיפול בדשא בשמיטה

א. השקיית הדשא מותרת. מן הראוי לצמצם מעט את כמות המים הניתנת לדשא וכן להגדיל מעט את מרווחי ההשקיה (מועדי ההשקיה).

ב. **דישון הדשא**
מומלץ לדשן את המדשאות כראוי לפני השמיטה. שימוש בדשנים איטיי שחרור ודשנים אורגניים עשוי לספק את צורכי הדשא במשך כל השמיטה, במרבית המקרים. במקרים בהם נפגם מראהו האסטתי של הדשא באופן ניכר כתוצאה ממחסור בדשנים יעשה שאלת חכם. (יש לוודא תחילה שמצבו של הדשא הגרוע הוא תוצאה של מחסור בחומרי הזנה ולא עקב חוסר מים).

ג. **כיסוח הדשא**
1. יש לכסח בזמן ואין לאחר בכיסוח כדי שהכיסוח לא יגרום ל"מכת שמש" ולהצהבת הדשא שבעקבותיה יגרם צימוח מחדש.
2. כיסוח דשא צעיר הגורם להתפשטות הדשא — אסור. במקרה שעלול להיגרם נזק ניכר — יעשה שאלת חכם.

3. חיתוך קצוות (קנטים) – מותר כיון שמטרתו שמירת הצורה הקימת בלבד ולא הצמחה.

פרק ג'

הטיפול בורדים בשביעית

1. השקייה – מותרת לצורך קיום ולא להצמחה. יש להיזהר שלא לגרום להתיבשות כיון שהורד רגיש למחסור במים.
2. גיזום – אין לבצע בשביעית.
3. קטיף – קטיף הפרחים לנוי מותר אך יש לעשותו בשינוי (לא לחתוך בגובה הרגיל).
4. הסרת הפרחים היבשים לאחר הפריחה והפירות אסורה כיון שהדבר גורם להצמחה.
5. ורדים בעלי ריח – יש לנהוג בהם קדושת שביעית והפקר.

פרק ד'

הטיפול בעציצים ואדניות בשמיטה

- מבואר בהרחבה בחלק הקודם: הטיפול בגן הנוי הציבורי והמקצועי בשמיטה בפרק ו'. כולל הנחיות לטיפול המעשי.
- בנושא התיחסות לגידולי שביעית והכנה לשמינית עין בחלק הקודם: "הטיפול בגן הנוי הציבורי והמקצועי בשמיטה פרקים ז' ח'.